די "ציצית" פון אמאַליקע פּערואַנער

פון ש. גרינבלוי

אין דער תורה וועט דעם אידישן פאָלק אנגעזאָגט צו טראָגן ציצית אויף די "עקן פון די קליידער" אום די ציצית זאָלן שטענדיק דערמאָנען אידן אז די געבאָטן פון גאָט (במדבר פ' שלח). די אידן זיינען פיליכט דאָס איינציקע פאָלק ביי וועמען ציצית האָט א רעליגיעזע באַדייטונג. עס איז אָבער נים דאָס איינציקע ביי וועמען "פערדס מיט קנופּן" האָט געמען "פערדס מיט קנופּן" האָט געלאָזן א ראָלע אין דעם געזעלשאַפט־לאָבן לעבן.

לאַנג פאַר דעם ווי די ליטערפּט איז דערפונדן געוואָרן, האָבן פיעלע פרייוועלקער באַנוצט פערדס מיט קנופּן אינבערצוגעבן יידיעות, און צו פירן חשבונות. מאַנכע ווילדע שבטים באַנוצן נאָך עס עד היום.

ווען די שפּאַנער אונטער דער פּרערשאַפט פון דעם אוואַנטוריסט פּיזאַרא זיינען אין יאָר 1531 אריינגעדרונגען אין פּערו, האָבן זיי דאָרט געפונען א פאַרהעלטניסמעסיק הויך ציוויליזירטע לאַנד אונטער דער הערשאַפט פון א דינאַסטיע פון די אינקאַס, וועלכע, ווי די יאַפּאַנעזישע קייזערלאַכע דינאַסטיע, האָט געגלויבט, אז זיי שטאַמען פון דער זון.

(די אינקאַס האָבן געהאַט א לענגערע. דאָס דאָזיגע גרינדער פון זייער דינאַסטיע איז אַראָפּגעשיקט געוואָרן פון דער זון אין האָט געלעבט אין פּאַלק, ווי צו באַאַרבעט די ערד אין די אָדערע תונסטן און מאַלאַטן מיט וועלכע די פּערואַנער האָבן זיך אויס־זייענדיק מזל. טוב. מען פלעגט אַפּשטעלן די צייט פון דער חתונה אין אין דער באַשטימטער צייט האָט מען דאָס פאַרעל געפירט צו דער חופה. דאָס פלעגט געשען ניט נאָר ביי שמואל אין אַרייבונגען אין צו דער חופה. אין אַנדערע אָרטן אין אַלאַסאַן־לאָטהרינגען, ווי אין אַלע אַנדערע אַרטן אין פראַנקרייך, האָט מען אויסגעלאָזן אַלע אַנדערע אַרטן אין פראַנקרייך, אַזוי ווי אין